

สมรรถนะการรู้สารสนเทศของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
Information Literacy Competency of Secondary School
Teachers in the Northeast Regions.

เกศสุดา ถวิลหวัง^{1*}

Ketsuda Tawilwang

สมาน ลอยฟ้า²

Smarn Loipha

ประสงค์ ต่อโชติ³

Prasong Tochot

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสมรรถนะการรู้สารสนเทศของครู และเพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการรู้สารสนเทศของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 5 กลุ่มวิชา ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ และสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบทดสอบการวัดสมรรถนะการรู้สารสนเทศ ของครู วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย การทดสอบความแตกต่างของ ค่าเฉลี่ย (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance :

* Correspondent author: smarn@kku.ac.th

¹ สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

³ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ANOVA) การวิจัยพบว่า สมรรถนะการรู้สารสนเทศของครูอยู่ในระดับพอใช้ ทั้ง 5 มาตรฐาน และเมื่อเปรียบเทียบตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 4 กลุ่ม ในมาตรฐานการรู้สารสนเทศ ที่ 4 และ 5 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 0.05 และครูในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางมีสมรรถนะการรู้สารสนเทศต่ำกว่าครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ และใหญ่พิเศษ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 0.05

คำสำคัญ: การรู้สารสนเทศ การประเมินการรู้สารสนเทศ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

The purpose of the study is to focus on the assessment of high school teachers' information literacy competencies and on the comparative analysis of their competencies. The study sample consists of 400 Northeastern high school teachers from 5 learning clusters: mathematics, science, Thai language, foreign languages, and social sciences, religions, and cultures. The research tool includes the information literacy assessment forms, and the data are analyzed by frequency, percentage, t-test and One-way Analysis of Variance: ANOVA. The research findings conclude that the teachers' information literacy competency scores on 5 information literacy standards are reported at the moderate level. The comparison of the teachers' information literacy competencies reveals that the mean scores on information literacy standards 4 and 5 of the Thai language teachers are significantly lower than those of the 4 learning clusters' teachers at 0.05. In addition, information literacy competencies of the teachers in the small and medium size schools are found significantly lower at 0.05 than large and extra large schools.

Keywords: Information Management, Information Literacy Competency, Secondary School Teachers

บทนำ

ประเทศไทยมีนโยบายทางการศึกษาที่เน้นการส่งเสริมการศึกษาให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยเน้นถึงความต้องการของผู้เรียนการสร้างสังคมการเรียนรู้ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Office of the Minister, 2013) โดยสิ่งสำคัญที่ต้องเน้นการพัฒนาอย่างเร่งด่วนคือ กระบวนการพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนรองรับและตามหลักสูตรใหม่ ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ปี 2553 และมาตรฐานวิชาชีพครู ตามที่คุรุสภากำหนด (The Teachers' Council of Thailand, 2010).

ปัจจุบันหากกล่าวถึงผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ นั่นคือ ครู บุคคลสำคัญในกลไกการศึกษา เพราะครูมีหน้าที่สอนนักเรียนโดยตรง มีความใกล้ชิดกับนักเรียนตลอดเวลา มีผลต่อคุณภาพและความสำเร็จของนักเรียน ครูจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Ponsima, 2011) หากครูมีศักยภาพระดับสูงในวิชาชีพ ทั้งด้านความสามารถ ความรู้ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนานักเรียนจะมีคุณภาพและประสิทธิภาพ (The Teachers' Council of Thailand, 2006) โดยเฉพาะการพัฒนาครูผู้สอนให้ทันสมัยกับศตวรรษที่ 21 ที่มีเป้าหมายเพื่อสร้างคนให้มีคุณภาพ มีความสามารถ ทำงาน และดำเนินชีวิตได้ ซึ่งหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการรู้สารสนเทศคือ ทักษะด้านการรู้สารสนเทศ หากครูมีทักษะการรู้สารสนเทศที่ดี ก็จะเป็นอีกหนึ่งแรงผลักดันที่จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน กล่าวคือผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เกิดกระบวนการเรียนรู้ และมีทักษะที่สำคัญต่อชีวิต (Chalarak, 2015) หากผู้เรียนไม่มีทักษะการรู้สารสนเทศ จะทำให้ได้รับผลกระทบจากการได้รับสารสนเทศที่ล่าช้า ไม่ทันเหตุการณ์ เสียเวลา และทำงานซ้ำซ้อน รวมถึงพลาดโอกาสจากประโยชน์ที่จะนำสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ (Wesoho and Kiatwanit, 2010)

จากการวิจัยในโครงการอ่านสร้างสุขในสถานศึกษา ในการสร้างต้นแบบและกลไกให้การอ่านพัฒนาครูและนักเรียน เพื่อยกระดับการศึกษาไทย พบว่า ปัญหาด้านความรู้ความสามารถของครูไทยเป็นปัญหาในระดับมากที่สุด (Tul Na Ratchadamnon, 2014) ซึ่งสิ่งหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบต่อผู้เรียน คือ จากผลการวัดความรู้ของนักเรียน

ระดับมัธยมศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2552 – 2555 และผลการทดสอบโอเน็ต (O-NET) ในช่วงปีการศึกษา พ.ศ.2550-2552 ได้สะท้อนให้เห็นว่า ความสามารถในการสังเคราะห์สารสนเทศและสรุปผลของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ คือไม่ถึงร้อยละ 40 นอกจากนี้ผลการวิจัยเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของไทย ที่พบว่านักเรียนมีทักษะการรู้สารสนเทศในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ ดังผลการศึกษา ที่พบว่านักเรียนส่วนมากมีการรู้สารสนเทศโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง (Atthavikulgul, 2008) นักเรียนมีความสามารถในการสืบค้นสารสนเทศ การใช้สารสนเทศ ในระดับปานกลาง (Chuenvinya, 2002; Dokrungrkul, 2007; Budsabong, 2007) ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังมีทักษะการรู้สารสนเทศไม่เพียงพอ และคุณภาพในการพัฒนาการรู้สารสนเทศให้กับนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันและไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

ในส่วนของงานวิจัยด้านการรู้สารสนเทศของครูพบว่า ครูมีบทบาทต่อการเสริมสร้างการรู้สารสนเทศของนักเรียน แต่สิ่งที่เป็นปัญหาต่อการส่งเสริมการรู้สารสนเทศคือ ความชำนาญของครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ เครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ไม่มีประสิทธิภาพ และงบประมาณที่จำกัด (Siarun, 2014) ซึ่งสอดคล้องกับ Aroonsri (2013) ที่พบว่า ครูบางส่วนยังไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการรู้สารสนเทศสำหรับนักเรียน อีกทั้งในการเรียนการสอนกลับไม่ได้ใช้ทรัพยากรทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพียงแต่เน้นให้นักเรียนใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นสารสนเทศ ดังนั้นครูโรงเรียนมัธยมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในปัจจุบัน จำเป็นต้องมีการพัฒนาสมรรถนะตนเองอยู่เสมอ เพราะวิทยาการต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา หากครูไม่ได้รับการพัฒนาสมรรถนะ อาจทำให้ครูไม่มีคุณภาพ และส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักเรียน การพัฒนาสมรรถนะทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ทำให้ครูสามารถปฏิบัติงานเกิดสัมฤทธิ์ผล และสอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนด (Jareet, 2010) โดยเฉพาะในการสอนการรู้สารสนเทศ หากครูได้รับการฝึกอบรมทักษะการรู้สารสนเทศที่เหมาะสม จะสามารถสอนการรู้สารสนเทศให้แก่ นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Probert, 2009)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินสมรรถนะการรู้สารสนเทศของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการรู้สารสนเทศของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุราชการ วุฒิการศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ และขนาดโรงเรียน

สมมติฐานการวิจัย

ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีเพศ อายุงาน วุฒิการศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ และขนาดโรงเรียนที่สังกัดแตกต่างกันนั้น มีสมรรถนะการรู้สารสนเทศแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะครูโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ในปีการศึกษา 2559 ซึ่งการเลือก 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้นี้ เป็นไปตามกลยุทธ์ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้ประกาศจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียน ตามกลยุทธ์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ 5 กลุ่มสาระหลัก คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และภาษาอังกฤษ Ministry of Education. (2009).

2. การศึกษาสมรรถนะการรู้สารสนเทศในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะประเด็นความรู้เกี่ยวกับการรู้สารสนเทศเท่านั้น ไม่รวมถึงด้านความสามารถและทัศนคติ

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

3.1 เพศ

3.1.1 เพศชาย

3.1.2 เพศหญิง

- 3.2 อายุราชการ
 - 3.2.1 ต่ำกว่า 15 ปี
 - 3.2.2 ตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป
- 3.3 วุฒิการศึกษา
 - 3.3.1 ปริญญาตรี
 - 3.3.2 ปริญญาโทขึ้นไป
- 3.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้
 - 3.4.1 ภาษาไทย
 - 3.4.2 วิทยาศาสตร์
 - 3.4.3 คณิตศาสตร์
 - 3.4.4 สังคมศึกษา
 - 3.4.5 ภาษาต่างประเทศ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะการรู้สารสนเทศของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มาตรฐานการรู้สารสนเทศ (ACRL, 2000) ซึ่งประกอบด้วย 5 มาตรฐาน ดังนี้

- มาตรฐานที่ 1 คือ ความสามารถกำหนดลักษณะและขอบเขตความต้องการสารสนเทศ

- มาตรฐานที่ 2 คือ การเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างที่ต้องการ

- มาตรฐานที่ 3 คือ สามารถพิจารณาสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศได้

- มาตรฐานที่ 4 คือ การใช้สารสนเทศได้ตรงตามวัตถุประสงค์

- มาตรฐานที่ 5 คือ มีความเข้าใจประเด็นในเชิงทรัพย์สินทางปัญญา ลิขสิทธิ์ ค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงสารสนเทศ การเข้าถึงสารสนเทศส่วนบุคคล การคัดลอกผลงาน และการอ้างอิงที่เหมาะสม

การเลือกมาตรฐานการรู้สารสนเทศ (ACRL, 2000) มีเหตุผลดังนี้ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นครูผู้สอนต้องจบระดับการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับอุดมศึกษาอย่างน้อยในระดับปริญญาตรี และเมื่อพิจารณามาตรฐานการรู้สารสนเทศแล้ว พบว่า มาตรฐานการรู้

สารสนเทศระดับอุดมศึกษา (information literacy competency standards for higher education) ของ Association of College and Research Libraries (ACRL) เป็นมาตรฐานที่กำหนดตัวชี้วัดของแต่ละมาตรฐานย่อยได้ครอบคลุมและละเอียดมากที่สุด และเป็นมาตรฐานที่สอดคล้องกับการศึกษาสมรรถนะการรู้สารสนเทศของครู ดังนั้น จึงได้ยึดมาตรฐานดังกล่าวเป็นกรอบในการศึกษาในครั้งนี้ และเนื้อหาของมาตรฐานการรู้สารสนเทศนี้ได้มีการปรับตามสภาพบริบทการศึกษาในระดับการเรียนการสอนชั้นมัธยมศึกษา โดยพิจารณาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

แนวคิดการวัดการเรียนรู้ของ Bloom (Bloom's Taxonomy, 1956)
ซึ่งประกอบด้วย 6 ระดับ ดังนี้

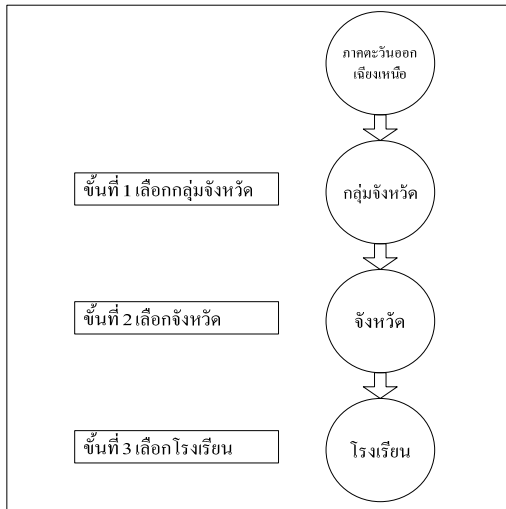
1. ความรู้
2. ความเข้าใจ
3. การนำความรู้ไปประยุกต์
4. การวิเคราะห์
5. การสังเคราะห์
6. การประเมินค่า

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบ

กลุ่มตัวอย่างและประชากร มีรายละเอียดดังนี้ ประชากรในการวิจัย คือ ครูโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งหมด 20 จังหวัด ซึ่งเป็นครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก 5 กลุ่ม คือ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวนทั้งหมด 43,260 คน

ส่วนกลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) โดยแบ่งครูออกเป็น 3 กลุ่มจังหวัด ดังนี้

ภาพที่ 1 ลำดับการสุ่มแบบแบ่งชั้น

จากนั้นจึงประมาณจำนวนโรงเรียนตามสัดส่วนประชากรครูในแต่ละจังหวัดที่เป็นตัวแทนกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างกลุ่มจังหวัดละ 1 จังหวัด โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (*Simple Random Sampling*) ซึ่งได้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มดังนี้ กลุ่มที่ 1 ตัวแทนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน คือ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 6 โรงเรียน กลุ่มที่ 2 ตัวแทนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง คือ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 8 โรงเรียนและ กลุ่มที่ 3 ตัวแทนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง คือ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 5 โรงเรียน รวมทั้งหมด 19 โรงเรียน โรงเรียนละ 25 คน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้ 475 คน

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัย

ขั้นที่ 1 กลุ่มจังหวัด	ขั้นที่ 2 จังหวัด	ขั้นที่ 3 โรงเรียน	จำนวนครู (คน)
1. ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ ตอนบน มี 8 จังหวัด คือ บึงกาฬ เลย หนองคาย หนองบัวลำภู อุดรธานี นครพนม มุกดาหาร และ สกลนคร	อุดรธานี	1. อุดรพิทยานุกูล	25
		2. สตรีราชินูทิศ	25
		3. ประจักษ์ศิลปาคาร	25
		4. นิคมสงเคราะห์วิทยาย	25
		5. อุดรธรรมานุสรณ์	25
		6. โนนสูงพิทยาคาร	25
2. ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ ตอนกลาง มี 4 จังหวัด คือกาฬสินธุ์ ขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด	ขอนแก่น	1. ขอนแก่นวิทยายน	25
		2. กัลปยานวัตร	25
		3. แก่นนครวิทยาลัย	25
		4. เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ขอนแก่น	25
		5. โคกสีพิทยาสรรพ์	25
		6. นครขอนแก่น	25
		7. สีหราชเดโชชัย	25
		8. ขามแก่นนคร	25
3. ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ ตอนล่าง มี 8 จังหวัด คือ ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ อุบลราชธานีชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ และสุรินทร์	ชัยภูมิ	1. ชัยภูมิภักดีชุมพล	25
		2. สตรีชัยภูมิ	25
		3. กุดชุมิวิทยา	25
		4. บ้านค่ายวิทยา	25
		5. กาญจนภิเษกวิทยาลัย ชัยภูมิ	25
รวม	3 จังหวัด	19 โรงเรียน	475 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบวัดสมรรถนะการรู้สารสนเทศของครู โดยในช่วงที่หนึ่งผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูโรงเรียนเมืองพญาแลวิทยา อ.เมือง จ.ชัยภูมิ จำนวน 30 คน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ ตรวจสอบค่าความยาก อำนาจจำแนก และวิเคราะห์ค่าความเที่ยง (Reliability) ของข้อสอบทั้งฉบับ ซึ่งผลที่ได้มีดังต่อไปนี้

1. การพิจารณาแบบทดสอบวัดสมรรถนะการรู้สารสนเทศของครู ผลการพิจารณาแบบทดสอบก่อนนำไปทดลองใช้ (Try-out) ปรากฏว่า จำนวนข้อสอบมีทั้งหมด 76 ข้อ จำนวนข้อที่ผ่าน 68 ข้อ และจำนวนข้อที่ไม่ผ่าน 8 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงข้อสอบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด หลังการปรับปรุงข้อสอบ จำนวนข้อสอบที่นำไปใช้จริงมีทั้งหมด 76 ข้อ

ตารางที่ 2 จำนวนข้อสอบที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและข้อสอบที่ต้องปรับปรุง

มาตรฐานที่วัด	จำนวนข้อสอบที่ผ่าน	จำนวนข้อสอบที่ต้องปรับปรุง	รวม
มาตรฐานที่ 1	16	-	16
มาตรฐานที่ 2	15	4	19
มาตรฐานที่ 3	15	-	15
มาตรฐานที่ 4	10	2	12
มาตรฐานที่ 5	12	2	14
รวม	68	8	76

2. **ค่าความตรง (IOC)** ของแบบทดสอบวัดสมรรถนะการรู้สารสนเทศของครูฯ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0 ซึ่งถือว่าเป็นข้อสอบที่ดี ตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ค่า IOC จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

มาตรฐาน	จำนวน ข้อ	ค่า IOC/ข้อ			หมายเหตุ
		1.00	.50-.99	<0.50	
มาตรฐานที่ 1 ความสามารถกำหนดลักษณะและขอบเขตความต้องการสารสนเทศ	16	9	7		
มาตรฐานที่ 2 การเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างที่ต้องการ	19	15	4		
มาตรฐานที่ 3 สามารถพิจารณาสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศได้	15	11	4		
มาตรฐานที่ 4 การใช้สารสนเทศได้ตรงตามวัตถุประสงค์	12	4	8		
มาตรฐานที่ 5 มีความเข้าใจประเด็นในเชิงทรัพย์สินทางปัญญา ลิขสิทธิ์ ค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงสารสนเทศ การเข้าถึงสารสนเทศส่วนบุคคล การคัดลอกผลงาน และการอ้างอิงที่เหมาะสม	14	11	3		

3. ค่าความยาก (P) ของแบบทดสอบ มีค่าความยากตั้งแต่ 0.23 – 0.80 ซึ่งหมายความว่า ข้อสอบมีตั้งแต่ระดับง่าย ไปจนถึงค่อนข้างยาก แต่ไม่ง่ายหรือยากมากเกินไป

4. ค่าอำนาจจำแนก @ ของแบบทดสอบ มีค่าตั้งแต่ ตั้งแต่ 0.20 – 0.95 ซึ่งถือว่าข้อสอบสามารถจำแนกผู้สอบตามระดับความสามารถได้

5. ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ ซึ่งคำนวณโดยใช้สูตร KR20 (Kuder – Richardson Formulas) พบว่า ข้อสอบทั้ง 76 ข้อมีคุณภาพ และแบบทดสอบวัดสมรรถนะการรู้สารสนเทศของครูฯ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 61.97 มีส่วนเบี่ยงมาตรฐาน เท่ากับ 0.49 และค่าความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.84

- แบบทดสอบวัดสมรรถนะการรู้สารสนเทศของครู จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบทดสอบ เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของครู

ส่วนที่ 2 แบบทดสอบวัดสมรรถนะการรู้สารสนเทศของครู มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4 จำนวนข้อสอบทั้งฉบับ

สมรรถนะ	จำนวนข้อสอบ
มาตรฐานที่ 1 ความสามารถกำหนดลักษณะและขอบเขตความต้องการสารสนเทศ	16
มาตรฐานที่ 2 การเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างที่ต้องการ	19
มาตรฐานที่ 3 สามารถพิจารณาสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศได้	15
มาตรฐานที่ 4 การใช้สารสนเทศได้ตรงตามวัตถุประสงค์	12
มาตรฐานที่ 5 มีความเข้าใจประเด็นในเชิงทรัพยากรสารสนเทศ ลิขสิทธิ์ ค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงสารสนเทศ การเข้าถึงสารสนเทศส่วนบุคคล การคัดลอกผลงาน และการอ้างอิงที่เหมาะสม	14
โดยรวม	76

การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) แบบทดสอบใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 9 กันยายน 2559 – 20 พฤศจิกายน 2559 2) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นผู้วิจัยดำเนินการแจกข้อมูลและเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และรวมไปถึงการส่ง การตอบกลับผ่านทางไปรษณีย์ได้แบบทดสอบที่ตอบกลับจำนวน 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.21

ตารางที่ 5 จำนวนแบบทดสอบที่แจกและอัตราการตอบกลับ

จังหวัด	โรงเรียน	จำนวนแบบ ทดสอบ ที่แจก	จำนวนแบบ ทดสอบ ที่ได้รับคืน	อัตราการ ตอบกลับ (ร้อยละ)
จังหวัดอุดรธานี	อุดรพิทยานุกูล	25	25	100.00
	สตรีราชินูทิศ	25	25	100.00
	ประจักษ์ศิลปาคาร	25	18	72.00
	นิคมสงเคราะห์วิทยา	25	20	80.00
	อุดรธรรมานุสรณ์	25	22	88.00
	โนนสูงพิทยาคาร	25	20	80.00
จังหวัดขอนแก่น	ขอนแก่นวิทยายน	25	25	100.00
	กัลยาณวัตร	25	20	80.00
	แก่นนครวิทยาลัย	25	20	80.00
	เตรียมอุดมศึกษา พัฒนาการขอนแก่น	25	20	80.00
	โคกสีพิทยาสรรพ์	25	20	80.00
	นครขอนแก่น	25	20	80.00
	สีหราชเดโชชัย	25	20	80.00
	ขามแก่นนคร	25	20	80.00
จังหวัดชัยภูมิ	ชัยภูมิภักดีชุมพล	25	25	100.00
	สตรีชัยภูมิ	25	20	80.00
	กุศลคุ้มวิทยา	25	20	80.00
	บ้านค่ายวิทยา	25	20	80.00
	กาญจนภิเษกวิทยาลัย ชัยภูมิ	25	20	80.00
รวม	19 โรงเรียน	475	400	84.21

การวิเคราะห์ข้อมูล 1) ในส่วนของแบบทดสอบ ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบทดสอบ ทำการวิเคราะห์โดยการนับจำนวน และคำนวณหาค่าเฉลี่ย

2) ในส่วนของแบบทดสอบ ตอนที่ 2 ความรู้ความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของครู ตรวจให้คะแนนตามเฉลย ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน รวมคะแนน คำนวณค่าร้อยละ แล้วนำคะแนนไปเทียบกับเกณฑ์การประเมินสมรรถนะการรู้สารสนเทศของครู โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินไว้เป็น 5 ระดับ คือ

ตารางที่ 6 เกณฑ์การประเมินสมรรถนะการรู้สารสนเทศของครู

คะแนน	เกณฑ์
ร้อยละ 90.00 ขึ้นไป	ดีมาก
ร้อยละ 80.00 – 89.99	ดี
ร้อยละ 70.00 – 79.99	พอใช้
ร้อยละ 60.00 – 69.99	ควรปรับปรุง
ต่ำกว่าร้อยละ 60.00	ต้องปรับปรุง

ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรที่ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างใช้สถิติ ดังนี้ ทดสอบความแตกต่าง ของสมรรถนะการรู้สารสนเทศของครู โดยเปรียบเทียบตามเพศ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประสบการณ์การสอน ระดับการศึกษา และขนาดของโรงเรียน ใช้สถิติทดสอบ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน ANOVA

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบทดสอบ จากการรวบรวมข้อมูล ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 62.50) รองลงมา เป็นเพศชาย (ร้อยละ 37.50) ส่วนใหญ่มีอายุราชการต่ำกว่า 15 ปี (ร้อยละ 57.50) รองลงมาคือ มีอายุราชการตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 42.5) ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 52.50) รองลงมาคือ ปริญญาโทขึ้นไป (ร้อยละ 47.50) เป็นครูที่สอนในกลุ่มสาระภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และภาษาต่างประเทศ (ร้อยละ 20.00 เท่ากัน) ส่วนใหญ่เป็นครูที่

สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (ร้อยละ 37.50) รองลงมาคือ สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดเล็ก (ร้อยละ 35.00 และ 15.00 ตามลำดับ)

2. สมรรถนะการรู้สารสนเทศของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในภาพรวมผลของการวิจัยพบว่า ครูมีสมรรถนะการรู้สารสนเทศในระดับพอใช้ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 57.80 ซึ่งหากพิจารณาเป็นรายมาตรฐานจะพบว่า มาตรฐานที่ 1 ความสามารถกำหนดลักษณะและขอบเขตความต้องการสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ย 12.56 มาตรฐานที่ 2 การเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างที่ต้องการ มีค่าเฉลี่ย 14.02 มาตรฐานที่ 3 สามารถพิจารณาสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศได้ มีค่าเฉลี่ย 11.32 มาตรฐานที่ 4 การใช้สารสนเทศได้ตรงตามวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ย 9.42 และมาตรฐานที่ 5 มีความเข้าใจประเด็นในเชิงทรัพยากรสารสนเทศ ลิขสิทธิ์ ค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงสารสนเทศ การเข้าถึงสารสนเทศส่วนบุคคล การคัดลอกผลงาน และการอ้างอิงที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 10.48

ตารางที่ 3 คะแนนค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงมาตรฐานของคะแนนแบบทดสอบวัดสมรรถนะการรู้สารสนเทศของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สมรรถนะ	จำนวนข้อสอบ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงมาตรฐาน	ร้อยละ	ระดับสมรรถนะการรู้สารสนเทศ
มาตรฐานที่ 1 ความสามารถกำหนดลักษณะและขอบเขตความต้องการสารสนเทศ	16	12.56	2.11	78.50	พอใช้
มาตรฐานที่ 2 การเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างที่ต้องการ	19	14.02	2.52	73.79	พอใช้
มาตรฐานที่ 3 สามารถพิจารณาสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศได้	15	11.32	2.26	75.13	พอใช้
มาตรฐานที่ 4 การใช้สารสนเทศได้ตรงตามวัตถุประสงค์	12	9.42	1.14	78.50	พอใช้

สมรรถนะ	จำนวน ข้อสอบ	ค่า เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยง มาตรฐาน	ร้อยละ	ระดับ สมรรถนะ การรู้ สารสนเทศ
มาตรฐานที่ 5 มีความเข้าใจประเด็นใน เชิงทรัพย์สินทางปัญญา ลิขสิทธิ์ ค่าใช้ จ่ายในการเข้าถึงสารสนเทศ การเข้าถึง สารสนเทศส่วนบุคคล การคัดลอกผล งาน และการอ้างอิงที่เหมาะสม	14	10.48	1.61	74.93	พอใช้
โดยรวม	76	57.80	7.66	76.05	พอใช้

3. ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะการรู้สารสนเทศของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ตัวแปรด้านเพศ อายุการรับราชการ วุฒิการศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ และขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมไม่มีผลต่อสมรรถนะการรู้สารสนเทศ แต่หากพิจารณาเป็นรายมาตรฐานนั้น มีผลที่แตกต่างดังต่อไปนี้ ด้านเพศครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีเพศต่างกัน มีสมรรถนะการรู้สารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายมาตรฐานพบว่า คะแนนสมรรถนะการรู้สารสนเทศของครูผู้ชายและหญิงไม่แตกต่างกัน ยกเว้นมาตรฐานที่ 4 ด้านอายุราชการและระดับการศึกษา พบว่า คะแนนสมรรถนะการรู้สารสนเทศของครูที่มีคะแนนไม่แตกต่างกัน ด้านกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า มีสมรรถนะการรู้สารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายมาตรฐานพบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในมาตรฐานที่ 4 มาตรฐานที่ 5 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จากกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ด้านขนาดโรงเรียนพบว่า ส่วนใหญ่โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลาง มีระดับคะแนนจากการวัดสมรรถนะการรู้สารสนเทศในมาตรฐานที่ 1 ต่ำกว่าครูที่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และใหญ่พิเศษ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง สมรรถนะการรู้สารสนเทศของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาเสนออภิปรายผลดังนี้

1. สมรรถนะการรู้สารสนเทศของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ครูมีสมรรถนะการรู้สารสนเทศในระดับพอใช้ เมื่อพิจารณารวมทั้ง 5 มาตรฐาน โดยค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 57.80 และในการพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มาตรฐานที่ 4 การใช้สารสนเทศได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และรองลงมาคือมาตรฐานที่ 5 มีความเข้าใจประเด็นในเชิงทรัพย์สินทางปัญญา ลิขสิทธิ์ ค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงสารสนเทศ การเข้าถึงสารสนเทศส่วนบุคคล การคัดลอกผลงาน และการอ้างอิงที่เหมาะสม ทั้งสองมาตรฐานนั้นบ่งชี้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งงานวิจัยนี้สามารถสะท้อนให้เห็นได้ว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษายังมีความรู้ความเข้าใจด้านการรู้สารสนเทศที่ไม่ดีนัก ทั้งนี้อาจเนื่องจากการเผยแพร่แนวคิดเรื่องการรู้สารสนเทศ รวมทั้งการพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศให้กับครูโรงเรียนมัศึกษายังมีค่อนข้างน้อย และการที่ครูโรงเรียนมัศึกษามีความรู้ความเข้าใจด้านการรู้สารสนเทศในระดับพอใช้นั้นย่อมจะส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศแก่นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sriarun (2014) ที่พบว่า ครูขาดความชำนาญในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ รวมไปถึงทักษะการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเข้าไปในการเรียนการสอน โดยพบว่า ครูมีทักษะการใช้อินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับน้อยที่สุด (Warampha, 2008) เน้นเฉพาะให้นักเรียนใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นสารสนเทศ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ครูจะต้องได้รับการพัฒนาในด้านสมรรถนะการรู้สารสนเทศอย่างรีบด่วน

2. การเปรียบเทียบสมรรถนะการรู้สารสนเทศของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านเพศ อายุการรับราชการ วุฒิการศึกษา และกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 5 กลุ่มสาระ ไม่ส่งผลต่อสมรรถนะการรู้สารสนเทศในภาพรวมจากการสันนิษฐานในเบื้องต้นอาจเกิดจาก แนวคิดการรู้สารสนเทศในระยะ 10 ปีที่ผ่านมาแนวคิดนี้เป็นเรื่องใหม่สำหรับวงการการศึกษาของไทยตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา ครูจึงยังไม่คุ้นชินกับแนวคิดนี้มากนัก ซึ่งจะเห็นได้จากผลการศึกษาสภาพของครูส่วนใหญ่มีอายุราชการต่ำกว่า 15 ปี และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีคะแนนค่อนข้างต่ำในมาตรฐานที่ 4 – 5 โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 9.04-10.06 จากการสำรวจงานวิจัยในช่วงปี 2550 -2559 พบว่า งานวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จะเน้น

การพัฒนาทักษะการพัฒนาทางด้านภาษา สื่อการสอนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน และการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเน้นการพัฒนาผู้เรียนมากกว่าการพัฒนาการสร้างความรู้ใหม่และไม่ได้เน้นเรื่องความเข้าใจด้านจริยธรรมและการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวกับสารสนเทศ

2.1 เปรียบเทียบตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

เมื่อพิจารณาตามบริบทของหลักสูตรภาษาไทยที่สอดคล้องกับการรู้สารสนเทศพบว่า เนื้อหาของหลักสูตรเน้นการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และการเผยแพร่อย่างสร้างสรรค์ (Ministry of Education, 2009) ดังนั้นครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จึงมีแนวโน้มที่จะมีความสามารถสอดคล้องกับมาตรฐานที่ 3 สามารถพิจารณาสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศได้ ซึ่งเกี่ยวกับความสามารถประเมินสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศอย่างมีวิจารณญาณ รวมถึงสามารถเชื่อมโยงสารสนเทศที่คัดเลือกไว้กับพื้นฐานความรู้ที่มีอยู่เดิม มากกว่าในมาตรฐานที่ 4 และมาตรฐานที่ 5 นอกจากนี้ในปัจจุบัน ข้อมูล เนื้อหา สารความรู้ และสารสนเทศต่างๆ แพร่หลายในอินเทอร์เน็ต สมรรถภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจึงเป็นอีกหนึ่งความรู้ความสามารถที่สำคัญ เพราะการเข้าถึงสารสนเทศเพื่อให้ได้สารสนเทศที่ตรงกับวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องเข้าใจเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา ลิขสิทธิ์ และการอ้างอิงแหล่งที่มาเป็นสิ่งสำคัญ จากการศึกษาในงานวิจัยพบว่า ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 3 และ 4 มีทักษะการใช้อินเทอร์เน็ตในระดับน้อย (Warampha, 2008) และมีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง (Sonpood, 2008)

ส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ และสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีลักษณะเนื้อหาของหลักสูตรที่เน้นการกำหนดสารสนเทศที่ต้องการ วิเคราะห์ สังเคราะห์ เน้นทักษะการค้นคว้า สร้างองค์ความรู้ ใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหา รวมไปถึงการวิเคราะห์สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย เศรษฐกิจ สังคม ทั้งในและต่างประเทศ (Ministry of Education, 2009) จากบริบทดังกล่าว ทำให้สามารถพิจารณาถึงความแตกต่างทางด้านสมรรถนะการรู้สารสนเทศของครูได้ว่า หลักสูตรการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาส่งผลต่อความรู้ความสามารถของครูผู้สอน เพราะครูจะต้องสอนตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

และพัฒนานักเรียนให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ ตามที่หลักสูตรกำหนด สมรรถนะการรู้สารสนเทศของครูจึงถูกพัฒนาตามบริบทของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น การพัฒนารูปแบบการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ครูได้นำทฤษฎีการประมวลสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงประโยชน์ในการกำหนดสิ่งหรือเป้าหมายที่ต้องการศึกษา (Uamnut, 2013) การสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมได้ใช้กิจกรรมโครงงานที่มีการกำหนดโจทย์ปัญหา เข้ามาเป็นการเรียนการสอนของครูที่เน้นการเสริมสร้างการรู้สารสนเทศเป็นหลัก (Sriarun, 2014) สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ได้มีการนำหลักการรู้สารสนเทศเข้าไปบูรณาการในแผนการเรียนการสอน ตั้งแต่การกำหนดสารสนเทศที่ต้องการ เลือกแหล่งสารสนเทศที่เหมาะสม การกำหนดขอบเขตสารสนเทศ การนำสารสนเทศไปใช้ และการประเมินสารสนเทศ (Aroonsri, 2013) และการสอนภาษาต่างประเทศในระดับมัธยมศึกษา ครูผู้สอนใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการเรียนการสอน ทำให้ครูได้พัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น (Noipemsub, 2003)

ส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ และสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม บริบทการเรียนการสอนจะเน้นการกำหนดสารสนเทศที่ต้องการ วิเคราะห์ สังเคราะห์ เน้นทักษะการค้นคว้า สร้างองค์ความรู้ ใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหา รวมไปถึงการวิเคราะห์สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย เศรษฐกิจ สังคม ทั้งในและต่างประเทศ (Ministry of Education, 2009) จากที่กล่าวมานั้น ทำให้สรุปได้ว่าหลักสูตรการเรียนการสอนมีผลต่อระดับสมรรถนะการรู้สารสนเทศของครู

2.2 เปรียบเทียบตามขนาดโรงเรียน

จากการวิจัยพบว่าครูที่สอนในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีระดับสมรรถนะการรู้สารสนเทศที่ต่ำกว่า ครูที่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ทั้งนี้ บริบทของโรงเรียนอาจจะมีผลต่อสมรรถนะการรู้สารสนเทศ เช่น เครือข่ายอินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีสารสนเทศ และงบประมาณ (Sriarun, 2014) ซึ่งสอดคล้องกับ Sourayaviset (2009) ที่กล่าวว่า ขนาดของโรงเรียนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการรู้สารสนเทศในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.1 เขตพื้นที่การศึกษา ควรให้ความสำคัญต่อสมรรถนะการรู้สารสนเทศของครู ทั้งนี้เพราะครูคือบุคคลที่สำคัญในการพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศให้กับนักเรียน

1.2 เขตพื้นที่การศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และโรงเรียน ควรมีมาตรการในการเพิ่มพูนความรู้และทักษะการรู้สารสนเทศ เช่น การจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจด้านการรู้สารสนเทศมากขึ้น

1.3 เขตพื้นที่การศึกษาควรนำเครื่องมือการวัดสมรรถนะการรู้สารสนเทศไปใช้ในการประเมินครูผู้สอนในการเรียนรู้อยุคศตวรรษที่ 21 โดยประเมินสมรรถนะการรู้สารสนเทศของครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกโรงเรียน

1.4 โรงเรียนต้องให้ความสำคัญต่อการประเมินสมรรถนะการรู้สารสนเทศของครู เพื่อประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาครูให้เป็นผู้รู้สารสนเทศ

1.5 โรงเรียนจะต้องปรับปรุงและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

2.1 ควรมีการพัฒนาเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานสำหรับวัดสมรรถนะการรู้สารสนเทศสำหรับครูในด้านทักษะและ ด้านทัศนคติ

2.2 ควรมีการพัฒนาเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานสำหรับวัดสมรรถนะการรู้สารสนเทศสำหรับนักเรียนที่ครอบคลุมตัวชี้วัดตามมาตรฐานการรู้สารสนเทศ

2.3 การศึกษาความสัมพันธ์ของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนกับสมรรถนะการรู้สารสนเทศของครูและนักเรียน

2.4 ควรมีการศึกษาสมรรถนะการรู้สารสนเทศกับภาคอื่น เพื่อเปรียบเทียบทักษะการรู้สารสนเทศของครูมัธยมส่วนกลาง กับต่างจังหวัดว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจาก “ทุนอุดหนุนและส่งเสริมการทำวิทยานิพนธ์ ปี 2558” โดย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เอกสารอ้างอิง

- Aroonsri, I. (2013). **An Intergration of Information Literacy in Teaching and Learning of Secondary School Teacher in Thail and.** Doctor of Philosophy in Thesis in Information Studies, Graduate School, Khon Kaen University.
- Association of College and Research Libraries. (2000). **Information Literacy Competency Standards for Higher Education.** Retrieved from Retrieved February 17, 2014, from <http://www.ala.org/acrl/Standards/informationliteracycompetency>
- Atthavikulgul, C (2008). **Information Litercy at Key Stage 4 of The Khemasiri Memorial School.** Master of Arts Thesis Librarianship and Information Science. The Graduate School Bansomdejchaopraya Rajabhat University.
- Bloom, B.S. (1956). **Taxonomy of educational objectives book 1: cognitive domain.** London: Longman.
- Budsabong, S. (2007). **Information literacy promotion activities in Kalasin School Amphoe Mueang Kalasin under the Office of Kalasin Educational Service Area 1.** Independent Study of Master of Arts, The Graduate School, Mahasarakrm university.
- Chalarak, N. (2015). The Teacher's Role and Instruction in The 21st Century. **FEU Academic Review.** 9(1), 60-71.
- Chuenvinya, U. (2002). **An evaluation of English program curriculum for secondary school level of Yothinburana School, Department of General Education.** Master of Education in Supervision and Curriculum Development, Department of Educational Administration, Faculty of Education, Chulalongkorn University.
- Dokrunkul, Y. (2007). **Assessment of student environment in the 4th grade in Basic education institution under Suphan Buri Educational Service Area Office 1.** Master Thesis (Library and Information Science)

Kanchanaburi Rajabhat University.

Jareet, P. (2010). **The Competencies of Teachers Under the Bangkok Metropolitan Administration in Yan Nawa District, Bangkok Metropolis**. Master of Education, Educational Administration, Ramkhamhaeng University.

Ministry of Education. (2009). **Basic Education Curriculum BE 2551**. Bangkok: Printing House, Agricultural Cooperative Federation of Thailand.

Ministry of Education. (2015). **National Student Quality Assessment: Academic Year 2014: Policy Brief and Recommendations**. Bangkok: Ministry of Education.

Noipemsub, T. (2003). **The use of information technology in teaching English at junior high school. The teachers in the Bangkok metropolitan area**. 1. Master's Degree thesis Education Program, Graduate School, Naresuan University.

Office of the Minister. 212/2013. (2013). **8 Education Policy "Chaturon Shinee"**. Retrieved on September 18, From <http://www.moe.go.th/websm/2013/jul/212.html>.

Ponsima, D.(2011). **Guidelines for Professional Development of Teachers**. (Copied documents)

Probert, E. (2009). Information Literacy Skills: Teacher Understandings and Practice. **Computers and Education**. 53, 24-33.

Ratchadamnon, T. N. (2014, December 1). **National Language Policy**. News, 23. When December 8, 2557, from http://www.khaosod.co.th/view_news.php?newsid= TUObFpIVXdOREF4TVRJMU53PT0 = & sectionid = TURNeE5RPT0 = & day = TWpBeE 5DMHhNaTB3TVE9PQ ==

Sonpood, R. (2008). **A study of competency in information and communication technology of teachers teaching in Thai language education group cluster 4**. Master of Thesis Educational Technology and Communication, Faculty of Education, Graduate School Surin University.

- Sourayaviset, P. (2009). **The Development Of Information Literacy For The Primary School Students In Thailand**. Doctor of Philosophy Thesis in information Studies, Graduate School, Khon Kean University.
- Sriarun, Y. (2014). **A Study Of Social Studies Teachers' Roles In Enhancing The Information Literacy Of Secondary School Students**. Degree of Master of Education Program in Teaching Social Studies. Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University.
- The Teachers' Council of Thailand. (2010). **Professional Standards: Teachers Professional Standards**. Retrieved on January 22, 2013, from <http://www.ksp.or.th>.
- The Teachers' Council of Thailand.(2006). Educational Professional Guide. Bangkok: Kurusapa Printing Ladphrao.
- Uamnut, B. (2013). Development of teaching model on mathematics using theory of planned behavior, informational processing theory and metacognition concept for secondary school students. **Journal of Education**. 24(2), 109-121.
- Warampha, S. (2008). **A study of competency in information and communication technology of teaches teaching Thai language, cluster 3 education group**. Master of Thesis Educational Technology and Communication, Faculty of Education, Graduate School Surin University.
- Wesoho, A and Kiatwanit,S. (2010). **Information Literacy of Students at Rajamangala University of Teachnology Phra Nakhon. Faculty of Liberal Arts**, Rajamangala University of Teachnology Phra Nakhon.
- Wongsakulkritsada, Y. (2006). **Information Literacy Skills of students at Benchamarajalai school, at Bangkok metropolis**. Master of Arts Thesis Libraria